

الف- مشخص کنید کدام عبارت درست و کدام یک غلط می باشد؟

- ۱- انسان از همان اوایل کودکی که زبان می گشاید، از «چیستی» و «چرایی ها» اشیاء پرسش می کند. ص
- ۲- شاید نخستین مسئله ای که بشر را به تفکر و اندیشه وادار کرده است، مسئله «علت و معلول» باشد. ص
- ۳- اندیشه یک فرد از همان کودکی با مسئله علت و معلول گره می خورد. ص
- ۴- کلمه «چرا» بازتابی از رابطه «علت و معلول» است. ص
- ۵- رابطه علیت مانند رابطه دوستی است. غ
- ۶- از میان فیلسوفان اروپایی، دکارت معتقد بود که اصل علیت با دخالت تجربه به دست می آید. غ
- ۷- تجربه گرایان (امپریست ها) معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده ها پی می برد و رابطه علیت را بنا می نهد. ص
- ۸- دیوید هیوم فیلسوف قرن ۱۸ انگلستان امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه را رد می کند. ص
- ۹- از نظر دیوید هیوم امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه ممکن است. غ
- ۱۰- از نظر دیوید هیوم علیت مفهومی فراتر از حس است. ص
- ۱۱- کانت معتقد است مفهوم علیت جزء مفاهیم پایه ای ذهن است و خودش در ذهن بوده و از جایی کسب نشده است. ص
- ۱۲- از نظر کانت ساختار ذهن بشر به گونه ای است که برخی از مفاهیم، از جمله مفهوم علت و معلول، را نزد خود دارد. ص
- ۱۳- از نظر فلاسفه مسلمان، اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی آید. ص
- ۱۴- از نظر فلاسفه مسلمان هرداده تجربی مبتنی بر اصل علیت است. ص
- ۱۵- از نظر ابن سینا پی بردن به علیت از طریق تجربه امکان پذیر است. غ
- ۱۶- کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می گیرد. ص
- ۱۷- یکی از نتایج اصل سنخیت آن است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با خودش را دارد. ص
- ۱۸- از نظر فیلسوفان تجربه گرا اصل سنخیت مانند اصل علیت یک اصل عقلی است. غ
- ۱۹- از دیدگاه ابن سینا آنچه به معلول ضرورت وجود می دهد، علت است. ص
- ۲۰- معلول با قطع نظر از علت «امکان ذاتی» دارد؛ یعنی ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم مساوی است. ص
- ۲۱- با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می یابد و موجود می شود. ص
- ۲۲- معلول که در ذات خود ممکن الوجود است، توسط علت، واجب الوجود می شود. ص
- ۲۳- شیء ممکن الوجود نسبت به وجود و عدم حالتی تساوی دارد. ص

۲۴- با آمدن علت، وجود معلول ممکن می شود. غ

ب- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

- ۱- انسان از همان اوایل کودکی که زبان می گشاید، از..... و ..... اشیاء پرسش می کند. چرایی - چیستی
- ۲- یکی از کهن ترین مسائل فلسفی، مسئله..... است. علت و معلول
- ۳- شاید نخستین مسئله ای که بشر را به تفکر و اندیشه وادار کرده است، مسئله..... باشد. علت و معلول
- ۴- ..... چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است. علت
- ۵- معلول در ..... خود به علت نیازمند است. وجود
- ۶- رابطه علیت رابطه ای ..... است که در آن یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می دهد. وجودی
- ۷- کلمه «چرا» بازتابی از رابطه..... است. علت علیت
- ۸- ..... معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت..... به دست می آید و جزء مفاهیم..... است که انسان از آن درک فطری دارد. دکارت - تجربه - اولیه و بدیهی
- ۹- ..... معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده ها پی می برد و رابطه علیت را بنا می نهد. تجربه گرایان (امپریستها)
- ۱۰- دیوید هیوم که اساسا تجربه گراست امکان معرفت از طریق استدلال..... و ..... را رد می کند.
عقلی - بدون تجربه **نهایی دیمه ۹۸**
- ۱۱- از نظر دیوید هیوم..... مفهومی فراتر از حس است. علیت
- ۱۲- از نظر..... حس فقط می تواند اجسام و رنگ ها و شکل ها و اموری از این قبیل را به ما نشان دهد. هیوم
- ۱۳- ..... سخت تحت تأثیر نظر هیوم درباره رابطه علیت قرار گرفت. کانت
- ۱۴- کانت معتقد بود که مفهوم علیت و رابطه علت و معلول جزء مفاهیم پایه ای..... است. ذهن
- ۱۵- از دیدگاه کانت دیدن اشیاء به صورت.....، امری ذهنی (سوبژکتیو) است نه عینی (ابژکتیو). علت و معلول
- ۱۶- از نظر فلاسفه مسلمان اصل علیت یک قاعده..... است و از..... به دست نمی آید. عقلی - تجربه
- ۱۷- هر داده تجربی خود مبتنی بر قاعده..... است. علیت
- ۱۸- از نظر فلاسفه مسلمان همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل..... شد، درمی یابد که پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند. امتناع اجتماع نقیضین
- ۱۹- اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، باشد و این، همان..... است که..... اجتماع نقیضین - محال
- ۲۰- ابن سینا معتقد است درک رابطه علیت و پی بردن به آن از طریق..... امکان پذیر نیست. تجربه

- ۲۱- کسی که صرفاً ..... است نمی تواند تبیین قانع کننده ای از علیت اراده کند. تجربه گرا
- ۲۲- بعد از درک علّیت، برای اینکه علّت حوادث طبیعی را بدانیم، باید از ..... خود استفاده کنیم. حس و تجربه
- ۲۳- براساس قاعده ..... هر معلولی از علّت خاصی صادر می شود و پدید می آید. سنخیت علت و معلول
- ۲۴- فیلسوفان به جز فیلسوفان ..... می گویند که اصل سنخیت مانند اصل علیت یک اصل ..... است. تجربه گرا - عقلی
- ۲۵- اینکه انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با خودش را دارد از نتایج اصل ..... است. سنخیت معلول
- ۲۶- برای اینکه بدانیم هر علّتی چه معلول خاصی دارد، باید از ..... کمک بگیریم. تجربه
- ۲۸- با قبول اصل ..... است که می توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه عقلی قائل شد. سنخیت
- ۲۹- دانشمندان با تکیه بر اصل ..... ، تحقیقات علمی خود را پیگیری می کنند. سنخیت
- ۳۰- از نظر ابن سینا آنچه به معلول ضرورت وجود می دهد، ..... است. علّت
- ۳۱- معلول امکان ..... دارد؛ یعنی ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم ..... است. ذاتی - مساوی
- ۳۲- با آمدن علت، وجود معلول ..... می یابد و موجود می شود. ضرورت
- ۳۳- معلول که در ذات خود ..... است توسط علّت، ..... می شود. ممکن الوجود - واجب الوجود
- ۳۴- شیء ..... نسبت به وجود و عدم حالتی یکسان دارد. ممکن الوجود
- ج- موارد سمت راست را به سمت چپ ارتباط دهید.**

- ۱- نخستین مسئله ای که انسان را به تفکر و اندیشه وادار کرده است. کانت (۹)
- ۲- وجود معلول متوقف بر آن است. سنخیت (۵)
- ۳- معتقد بود که اصل علّیت بدون دخالت تجربه به دست می آید. علت (۲)
- ۴- معتقدند که انسان از طریق حس رابطه علّیت را بنا می نهد. فلاسفه مسلمان (۳)
- ۵- طبق این اصل هر معلولی از علّت خاصی صادر می شود. علّیت (۱)
- ۶- از نظر او رابطه علت و معلول جزء مفاهیم پایه ای ذهن است. هیوم (۸)
- ۷- این کلمه بازتابی از رابطه علیت است. چیست
- ۸- امکان معرفت از طریق استدلال عقلی را رد می کند. چرا (۷)
- ۹- سخت تحت نظر هیوم درباره علّیت قرار گرفت. تجربه گرایان (۴)
- دکارت (۶)

ج-اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

- ۱-علت: علت چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است و تا آن نباشد، معلول هم پدید نمی آید.
- ۲-معلول: معلول چیزی است که وجودش را از چیزی دیگر که همان علت است می گیرد؛ یعنی در وجود خود، نیازمند دیگری است.
- ۳-رابطه علیت: رابطه ای وجودی است که در آن یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می دهد.
- ۴-اصل سنخیت علت و معلول: هر معلولی از هر علتی پدید نمی آید بلکه هر معلولی از علت خاصی صادر می شود و پدید می آید. فیلسوفان این اصل را « سنخیت میان علت و معلول » می نامند.
- ۵-امکان ذاتی: چیزی که ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم یکسان است.

د-به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱-انسان از چه زمانی از چیستی و چرایی حادثه ها پرسش می کند؟ از همان اوایل کودکی که زبان می گشاید.
- ۲-یکی از کهن ترین مسائل فلسفی چیست؟ علت و معلول
- ۳-کدام کلمه بازتابی از رابطه علیت؟ کلمه « چرا »
- ۴-رابطه علیت چگونه رابطه ای است؟ رابطه ای وجودی است.
- ۵-رابطه علیت رابطه ای وجودی است یعنی چه؟ یعنی یکی وجودش وابسته به وجود دیگری است.
- ۶-تجربه گرایان (امپریستها) چه کسانی هستند؟ کسانی هستند که هر چیزی را از طریق حس و تجربه تحلیل می کنند.
- ۷-از نظر تجربه گرایان انسان از چه طریق به توالی پدیده ها پی می برد و رابطه علیت را بنا می نهد؟ حس
- ۸-کدام فیلسوف معتقد است اصل علیت بدون دخالت تجربه بدست می آید؟ دکارت
- ۹-از نظر کدام فیلسوف اروپایی علیت جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است که انسان از آن درک فطری دارد؟ دکارت
- ۱۰-کدام فیلسوف امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه را رد می کند؟ دیوید هیوم
- ۱۱-دانش بشر متکی به کدام اصل فلسفی است؟ علیت
- ۱۲-کدام فیلسوف بعد از تأملات فراوان به این نتیجه رسید که مفهوم علیت و رابطه علت و معلول جزء مفاهیم پایه ای است؟ کانت
- ۱۳-به نظر کانت دیدن اشیاء به صورت علت و معلول امری سوپرناتو است یا ایزکتیو؟ سوپرناتو(ذهنی)
- ۱۴-به عقیده فلاسفه مسلمان اصل علیت چگونه قاعده ای است؟ عقلی
- ۱۵-چرا فلاسفه مسلمان می گویند، اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی آید؟ زیرا هر داده تجربی خود مبتنی بر این قاعده است.

- ۱۶- کشف علل امور طبیعی از چه طریق صورت می گیرد؟ از طریق حس و تجربه
- ۱۷- بر اساس کدام اصل هر معلولی از علت خاصی صادر می شود و پدید می آید؟ سنخیت علت و معلول
- ۱۸- با قبول کدام اصل می توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه عقلی قائل شد؟ سنخیت علت و معلول
- ۱۹- به عقیده فیلسوفان، همه انسان ها طبق کدام اصل رفتار می کنند؟ اصل سنخیت علت و معلول
- ۲۰- بر اساس کدام اصل علت به معلول خود ضرورت وجود می بخشد و معلول را موجود می کند؟ وجوب علی و معلولی
- ۲۱- این سخن «آنچه به معلول ضرورت وجود می دهد، علت است» از کیست؟ ابن سینا
- ۲۲- در چه صورتی وجود معلول ضرورت می یابد و معلول موجود میشود؟
- با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می یابد و موجود می شود.
- ۲۳- معلول با قطع نظر از علت، «امکان ذاتی» دارد یعنی چه؟ یعنی ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم مساوی است.
- ۲۴- شعر «چو بد کردی مشو غافل ز آفات / که واجب شد طبیعت را مکافات» کدام اصل را تأیید می کند؟ سنخیت علت و معلول
- ۵- به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.**

- ۱- انسان از چه زمانی به دنبال علت یابی بوده و برای یافتن علل پدیده ها تلاش کرده است؟ همان طور که اندیشه یک فرد از همان کودکی با این مسئله گره می خورد، انسان نیز از همان ابتدای ظهور خود بر روی این کره خاکی به دنبال علت یابی بوده و برای یافتن علل پدیده ها تلاش کرده است.
- ۲- رابطه علیت چگونه رابطه ای است؟ رابطه علیت رابطه ای وجودی است که در آن یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می دهد. به عبارت دیگر، تا علت نباشد معلول موجود نخواهد شد.
- ۳- توضیح دهید چرا رابطه علیت مانند رابطه دوستی نیست؟ رابطه علیت رابطه ای وجودی است، یعنی یکی وجودش وابسته به وجود دیگری است؛ یعنی مانند رابطه دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می شود و سپس میان آنها دوستی برقرار می گردد.
- ۴- تفاوت اساسی رابطه هایی مانند دوستی، اتکاء و رابطه نظم با رابطه علیت چیست؟ در همه این رابطه ها، اجزاء و اشیا وجود دارند که با هم رابطه برقرار می کنند. اما در رابطه علیت، معلول وجود ندارد و علت به معلول وجود می دهد و آن را پدید می آورد.
- ۴- دیدگاه دکارت در باره اصل علیت را بنویسید. دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می آید و جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است که انسان از آن درک فطری دارد.
- ۵- از نظر تجربه گرایان (امپریست ها) انسان چگونه رابطه علیت را بنا می نهد؟ با ذکر مثال توضیح دهید.
- معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده ها پی می برد و رابطه علیت را بنا می نهد. آنان می گویند که مثلاً چون زمین همواره با آمدن خورشید، روشن و با ناپدید شدن آن، تاریک شده است، انسان متوجه رابطه ای میان این دو پدیده شده و دانسته که تا خورشید نیاید، زمین هم روشن نمی شود و اسم این رابطه را «علیت» گذاشته است.

۶- دیدگاه دیوید هیوم در باره «علیت» را بنویسید. او که اساساً تجربه گراست و امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه را رد می کند و می گوید درک علیت از این طریق هم ممکن نیست؛ چون علیت مفهومی فراتر از حس است. حس فقط می تواند اجسام و رنگ ها و شکل ها و اموری از این قبیل را به ما نشان دهد.

۷- چرا دیوید هیوم معتقد بود درک علیت از طریق حس امکان پذیر نیست؟ چون علیت مفهومی فراتر از حس است. حس فقط میتواند اجسام و رنگها و شکل ها و اموری از این قبیل را به ما نشان دهد.

۸- مفهوم تداعی نزد هیوم چگونه مفهومی است؟ تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی پدیده ها نیست. از این طریق است که ما عادت کرده ایم چیزی را علت چیزی دیگر بنامیم.

۹- با ذکر مثال توضیح دهید که به عقیده هیوم ما از چه طریقی عادت کرده ایم چیزی را علت چیزی دیگر بنامیم؟

مثلاً چشم، می بیند که با آمدن خورشید به آسمان زمین روشن می شود اما اینکه خورشید علت روشنی زمین است چنین چیزی با حس قابل رؤیت نیست. بر اثر تکرار مشاهده خورشید و روشن شدن، در ذهن ما چنین «تداعی» می شود که خورشید «علت» روشن شدن زمین است و این تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی پدیده ها نیست. از این طریق است که ما عادت کرده ایم چیزی را علت چیزی دیگر بنامیم.

۱۰- از نظر هیوم چرا درک علیت از طریق حس امکان پذیر نیست؟ (با ذکر مثال توضیح دهید)

او می گوید درک علیت از این طریق هم ممکن نیست؛ چون علیت مفهومی فراتر از حس است. حس فقط می تواند اجسام و رنگ ها و شکل ها و اموری از این قبیل را به ما نشان دهد. مثلاً چشم، می بیند که با آمدن خورشید به آسمان زمین روشن می شود اما اینکه خورشید روشنی زمین است چنین چیزی با حس قابل رؤیت نیست.

۱۱- چرا کانت در صدد برآمد که راهی بیابد تا بتواند جایگاه اصل علیت را حفظ کند؟

چون می دانست که دانش بشر متکی به اصل علیت است و دانشمندان علوم طبیعی با پذیرش ضمنی این اصل، در جست و جوی علل حوادث برمی آیند.

۱۲- نظر کانت درباره اصل «علیت» را بنویسید. مفهوم علیت و رابطه علت و معلول جزء مفاهیم پایه ای ذهن است و خودش در ذهن بوده و از جایی کسب نشده است. یعنی ساختار ذهن بشر به گونه ای است. که برخی از مفاهیم، از جمله مفهوم علت و معلول، را نزد خود دارد. به عبارت دیگر، دیدن اشیاء به صورت علت معلول، امری ذهنی (سوبژکتیو) است نه عینی (ابژکتیو).

۱۳- کانت بعد از تأملات فراوان به چه نتیجه ای در باره اصل «علیت» رسید؟

به این نتیجه رسید که مفهوم علیت و رابطه علت و معلول جزء مفاهیم پایه ای ذهن است و خودش در ذهن بوده و از جایی کسب نشده است؛ یعنی ساختار ذهن بشر به گونه ای است که برخی از مفاهیم، از جمله مفهوم علت و معلول، را نزد خود دارد.

۱۴- نظر فلاسفه مسلمان درباره اصل علیت را بنویسید. می گویند، اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی آید؛ زیرا هر داده تجربی خود مبتنی بر این قاعده است. آنان می گویند: همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد، درمی یابد که پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند.

۱۲- از فلاسفه مسلمان چگونه از طریق «اصل امتناع اجتماع نقیضین» متوجه می شویم پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند؟

زیرا «اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، باشد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال است.» **نهایی دیماه ۹۸**

۱۵- دیدگاه ابن سینا درباره اصل علیت را توضیح دهید.

درک رابطه «علیت» و پی بردن به آن از طریق تجربه امکان پذیر نیست؛ زیرا ما از طریق حس و تجربه، فقط به دنبال هم آمدن یا همراه هم آمدن برخی پدیده ها را می یابیم اما به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای «علیت» نیست.

۱۶- دیدگاه دکارت، تجربه گرایان، کانت و فلاسفه مسلمان را درباره اصل علیت را با هم مقایسه کنید.

دکارت: معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می آید و جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است که انسان از آن درک فطری دارد. تجربه گرایان؛ معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده ها پی می برد و رابطه علیت را بنا می نهد. به اعتقاد کانت؛ مفهوم علیت و رابطه علت و معلول جزء مفاهیم پایه ای ذهن است و خودش در ذهن بوده و از جایی کسب نشده است. فلاسفه مسلمان می گویند، اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی آید.

۱۷- پاسخ ابن سینا در رابطه با دیدگاه هیوم درباره اصل علیت را بنویسید.

درک رابطه «علیت» و پی بردن به آن از طریق تجربه امکان پذیر نیست؛ زیرا ما از طریق حس و تجربه، فقط به دنبال هم آمدن یا همراه هم آمدن برخی پدیده ها را می یابیم اما به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای «علیت» نیست. لذا طبیعی است که کسی که صرفاً تجربه گراست، نمی تواند تبیین قانع کننده ای از علیت اراده کند.

۱۸- اصل سنخیت علت و معلول را توضیح دهید و مثال بزنید. طبق این اصل هر معلولی از هر علتی پدید نمی آید بلکه هر معلولی از علت خاصی صادر می شود و پدید می آید. مثلاً برای باسواد شدن درس می خوانند، برای سلامتی ورزش می کنند.

۱۹- یکی از نتایج اصل سنخیت چیست؟ یکی از نتایج اصل سنخیت آن است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با خودش را دارد؛ به همین سبب، می کوشد ویژگی های هر شیء را بشناسد و به تفاوت های آن با اشیاء دیگر پی ببرد تا بهتر بتواند آثار ویژه آن را شناسایی کند.

۲۰- دانشمندان وقتی با پدیده ای مواجه می شوند و می خواهند علت آن را بیابند، به سراغ چه عواملی می روند؟

به سراغ عواملی می روند که تناسب بیشتری با آن پدیده دارد و علت آن پدیده را در میان آن عوامل جست و جو می کنند تا این که به علت ویژه آن دست یابند.

۲۱- اصل «وجود علی و معلولی» را توضیح دهید. معلول با قطع نظر از علت امکان ذاتی دارد؛ یعنی ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم مساوی است. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می یابد و موجود می شود. پس، علت به معلول خود ضرورت وجود می بخشد و معلول را موجود می کند.

۲۲- توضیح دهید حالت یک معلول را که ذاتاً ممکن الوجود است به چه چیزی تشبیه کرده اند؟

حالت یک معلول را که ذاتاً ممکن الوجود است، می توان به ترازویی تشبیه کرد که دوکفه آن به حالت تعادل در برابر یکدیگر ایستاده اند و هیچ کفه ای بر کفه دیگر فزونی ندارد. شیء ممکن الوجود نسبت به وجود و عدم چنین حالتی دارد. در اینجا عاملی بیرونی لازم است که یکی از کفه های ترازو را بر دیگری فزونی بخشد و ترازو را از تعادل خارج نماید. عقلاً محال است که بدون وجود هیچ عاملی، یک کفه بر کفه دیگر سنگینی کند. این عامل بیرونی در مورد شیء ممکن الوجود، همان علت است.

و- گزینه درست را انتخاب کنید.

۱- کهن ترین مسئله فلسفی چیست؟ آزاد ۷۷

الف- امکان و وجود   ب- مغایرت وجود و ماهیت   ج- علت و معلول ✓   د- تسلسل علل نامتناهی

۲- کلمه «چرا» بازتابی از کدام مسأله است؟

الف-سنخیت   ب-ماهیت   ج-معرفت   د-علیت ✓

۳- تعریف علیت چیست؟   کنکور ۶۶ با تغییر

الف-چیزی که وجود معلول از آن جدا نمی شود.   ب-چیزی که وجودش به معلول وابسته است.

ج-چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است. ✓   د-چیزی که در هستی خود به دیگری نیازمند است.

۴- رابطه علّیت .....

الف-بعد از وجود است.   ب-قبل از وجود است.   ج-رابطه ای وجودی است. ✓   د-مانند رابطه دوستی است.

۵- در کدام رابطه ابتدا وجود دو فرد فرض نمی شود؟   سنجش ۸۳ با تغییر

الف-رابطه شاگرد با استاد   ب-رابطه علت با معلول ✓   ج-رابطه بدنه پل با پایه ها   د-رابطه والدین با فرزندان

۶- رابطه علّیت رابطه ای وجودی است، یعنی .....

الف-در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می شود.   ب-یعنی یکی وجودش وابسته به وجود دیگری است. ✓

ج-بین امور و حوادث عالم ترتیب برقرار است.   د-میان اجزای جهان نظمی وجود دارد.

۷- کدام گزینه بیانگر دیدگاه دکارت در رابطه با اصل علیت نیست؟

الف-جزء مفاهیم پایه ای ذهن است. ✓   ب-انسان از آن درک فطری دارد.   ج-جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است.   د-بدون دخالت تجربه بدست می آید.

۸- دکارت معتقد بود که اصل علّیت بدون دخالت ..... بدست می آید. و جزء مفاهیم ..... و ..... است که انسان از آن درک ..... دارد.

الف-تجربه-اولیه-بدیهی-فطری ✓   ب-تجربه-ثانویه-غیر بدیهی-غیر فطری   ج-عقل-اولیه-بدیهی-فطری   د-عقل-ثانویه-غیر بدیهی-غیر فطری

۹- به اعتقاد ..... انسان از طریق حس به توالی پدیده ها پی می برد. و رابطه علّیت را بنا می نهد.

الف-کانت   ب-دکارت   ج-تجربه گرایان ✓   د-ابن سینا

۱۰- از نظر کانت دانش بشری متکی بر کدام اصل است؟

الف-سنخیت   ب-علیت ✓   ج-وجوب علی و معلولی   د-امتناع تسلسل

۱۱- کانت پس از تأملات فراوان به این نتیجه رسید که دیدن اشیاء به صورت علت و معلول،.....

الف-امری است هم عینی و هم ذهنی   ب-امری است نه ذهنی و نه عینی.   ج-امری ذهنی است نه عینی ✓   د-امری عینی است نه ذهنی.

۱۲- از نظر فیلسوفان مسلمان اصل علّیت از تحلیل کدام یک به دست می آید؟

الف-امتناع اجتماع نقیضین ✓   ب-برهان امتناع تسلسل   ج-برهان وجوب و امکان   د-مغایرت وجود و ماهیت

۱۳- ..... که حدود ..... قبل از هیوم زندگی می کرده است، به گونه ای از علّیت سخن گفته که گویا پاسخی برای او آماده نموده است.

الف-ابن سینا-شش سال   ب-ابن سینا-شش قرن ✓   ج-فارابی-شش سال   د-فارابی-شش قرن

۱۴- کدام گزینه برای تکمیل عبارت مقابل نادرست است؟ بنا بر وجوب علی و معلولی، اگر علت موجود باشد، ..... گزینه دو ۹۸

الف-معلول وجوب بالغیر خواهد داشت. ب-ممکن نیست معلول موجود نباشد. ✓

الف-علت به معلول وجوب وجود می دهد. د-یک عامل بیرونی لازم است تا معلول موجود شود.

۱۵-سنخیت بین علت و معلول یعنی: ..... آزاد ۶۶

الف-هر پدیده ای بدون علت ممکن است پدیدآید. ب-هرعلتی به معلول خویش احتیاج دارد.

ب-هر علت فقط معلول خاصی را ایجاد می کند. ✓ ج-هر پدیده ای نیازمند به علت است.

۱۶-عبارت «هر معلولی تنها از علت خاصی منتشر می شود نه از هر علتی» بیانگر کدام اصل است؟ آزاد ۷۴ با تغییر

الف-وجوب علی و معلولی ب-علیت ج-امتناع تسلسل د-سنخیت ✓

۱۷-به ترتیب با قبول کدام اصل می توان برای نظم دقیق جهان پشتوانهٔ عقلی قائل شد و دانشمندان با تکیه بر کدام اصل، تحقیقات علمی خود را پیگیری می کنند؟

الف-ضرورت-ضرورت ب-سنخیت-سنخیت ج-ضرورت-سنخیت د-سنخیت-ضرورت ✓

۱۸-امکان ذاتی کدام است؟ کنکور ۶۸ با تغییر

الف-چیزی که به حسب ذات واجب بوده باشد و عدم بر آن محال باشد. ب-چیزی که ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم مساوی است. ✓

ج-چیزی که ذاتا وجود برایش محال است و عدم برای آن ضروری است. د-چیزی که ذاتش فقط امکان موجودن شدن را دارد.

۱۹-امکان ذاتی عبارت است از این که ..... سنجش ۸۳

الف-چیزی بر حسب ذات خود هم موجود باشد، هم معدوم ب-چیزی ذاتا قابل معدوم شدن باشد.

ج-چیزی ذاتا نه ضرورت وجود داشته باشد، نه امتناع وجود. ✓ د-چیزی ذاتا قابل موجود شدن باشد.

۲۰-عبارت «با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می یابد و موجود می شود. پس، علت به معلول خود ضرورت وجود می بخشد و معلول را موجود می کند.» بیانگر کدام اصل فلسفی است؟

الف-سنخیت علت و معلول ب-وجوب علی و معلولی ✓ ج-علیت د-مغایرت وجود و ماهیت

۲۱-معلول که در ذات خود ..... است و فقط امکان موجود شدن را دارد، توسط علت، ..... می شود و لباس هستی می پوشد.

الف-ممکن الوجود - واجب الوجود ✓ ب-ممکن الوجود-واجب الوجود بالذات

ج-واجب الوجود بالغیر-واجب الوجود بالذات د-ممتنع الوجود-ممکن الوجود

۲۲-اگر شخصی اصل سنخیت علت و معلول انکار را کند این شخص .....
الف-می تواند پشتوانه ای عقلی برای نظم جهان بیابد. ب-نمی تواند پشتوانه ای عقلی برای نظم جهان بیابد. ✓

ج-می تواند دلیلی بر وجود جهان با علتی مشخص بیابد. د-نمی تواند دلیلی بر وجود جهان با علتی مشخص بیابد.